

Επισκόπηση εξελίξεων

Μάρτιος 2016

Αν και τα πρώτα τουριστικά στοιχεία επιτρέπουν μια συγκρατημένη αισιοδοξία για την πορεία των κρατήσεων και των εσόδων από τον εισερχόμενο τουρισμό, η κατάσταση παραμένει απρόβλεπτη λόγω της γενικότερης αστάθειας. Ειδικότερα, σε συνέχεια μιας δύσκολης αλλά εντέλει καλής χρονιάς που έκλεισε με αύξηση εσόδων (+6%) και αφίξεων (+7%):

- Οι διεθνείς αφίξεις στον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών το πρώτο δίμηνο ήταν αυξημένες κατά 10% σε σχέση με πέρυσι, μετά από 2 χρονιές συνεχούς διψήφιας αύξησης στον ΔΑΑ (29% το 2014 και 23% το 2015). Η αύξηση αυτή δεν αφορά μόνον στην Αθήνα αφού μέρος των επιβατών μετεπιβιβάζεται προς τα νησιά. Περαιτέρω, διόλου ευκαταφρόνητος και αυξανόμενος αριθμός επισκεπτών επιλέγει για τη διαμονή του σε ιδιωτικούς χώρους (διαμερίσματα, κα) που προσφέρονται σαν «τουριστικά καταλύματα» χωρίς όμως να υπόκεινται σε κάποιο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας και προδιαγραφών, με ότι αυτό συνεπάγεται για τα δημόσια έσοδα και τις πληρότητες των ξενοδοχείων της πόλης.
- Αντίστοιχη αύξηση περί το 5% αναμένεται και στις διαθέσιμες θέσεις εισερχόμενων διεθνών πτήσεων στον ΔΑΑ, για το 2016 συνολικά.
- Επίσης, [σύμφωνα με τα στοιχεία που αφορούν στον προγραμματισμό πτήσεων και θέσεων](#), ο προγραμματισμός πτήσεων στα περιφερειακά αεροδρόμια για την καλοκαιρινή περίοδο 2016 προβλέπει μείωση των διατιθέμενων αεροπορικών θέσεων κατά 5% (833 χιλ.). Όμως η μείωση αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στην μείωση άνω του 50% (1,15 εκ. θέσεις περίπου) των θέσεων από Ρωσία και Ουκρανία σε σχέση με τον αντίστοιχο περυσινό προγραμματισμό για την καλοκαιρινή περίοδο 2015.

Συνεπώς, αν εξαιρεθούν η Ρωσία και η Ουκρανία, προβλέπεται αύξηση των διατιθέμενων αεροπορικών θέσεων κατά 2% (324 χιλ.) Επιπλέον, η προβλεπόμενη διαθεσιμότητα θέσεων (993 χιλ) από Ρωσία και Ουκρανία είναι οριακά αυξημένη σε σχέση με τον αριθμό θέσεων (975 χιλ) σε πτήσεις που εντέλει πραγματοποιήθηκαν το 2015 από τις χώρες αυτές.

- Από τα στοιχεία αυτά, μπορεί κανείς να αναμένει μια μονοψήφια αύξηση των αεροπορικών αφίξεων για το 2016.
- Η [πρόσφατη έρευνα της Censuswide για λογαριασμό του SETE Intelligence](#) έδειξε πως η Ελλάδα παραμένει ένας επιθυμητός και ασφαλής προορισμός αν και η εικόνα της έχει πληγεί –όχι όμως ανεπανόρθωτα- από την μεταναστευτική και προσφυγική κρίση στην οποία έχει κομβικό ρόλο (το 2015, ~85% των μεταναστών και προσφύγων προς την Ευρώπη (~1 εκ.) διήλθαν από την Ελλάδα).

- Αναφορικά με τις κρατήσεις, η ροή είχε αρχίσει να επανέρχεται μέχρι το τρομοκρατικά χτυπήματα των Βρυξελλών και τα μηνύματα ήταν ιδιαίτερα θετικά για την Ελλάδα με τις βασικές αγορές να κινούνται ανοδικά ή με αναστροφή της τάσης από πτωτική σε ανοδική. Βέβαια, μετά τα τρομοκρατικά χτυπήματα των Βρυξελλών παρατηρείται «πάγωμα» κρατήσεων σε διεθνές επίπεδο σε όλες τις αγορές.

Από την άλλη πλευρά, το ευρύτερο περιβάλλον είναι ιδιαίτερα ρευστό και η πορεία του τουρισμού είναι ευμετάβλητη καθώς:

- Παρατείνεται η αβεβαιότητα με την 'Αξιολόγηση' της υλοποίησης της συμφωνίας με τους δανειστές αν και οι τελευταίες δημοσιογραφικές πληροφορίες αναφέρουν ότι επίκειται ολοκλήρωσή της.
- Το κλείσιμο των βόρειων συνόρων της χώρας έχει οδηγήσει σε αποκλεισμό σημαντικού αριθμού προσφύγων στην χώρα. Η διαχείριση της κατάστασης μπορεί να αποβεί καίριας σημασίας για την εικόνα (perception) της χώρας και συνεπώς την ελκυστικότητά της ως προορισμού.
- Η εμπόλεμη κατάσταση στη Μέση Ανατολή και η τεταμένη σχέση Ρωσίας – Τουρκίας εντείνουν την διεθνή γεωπολιτική αστάθεια.
- Το ενδεχόμενο ενός BREXIT έχει οδηγήσει σε εξασθένιση της Λίρας καθιστώντας τους προορισμούς Ευρώ λιγότερο ελκυστικούς και πιθανότατα ανακόπτει την αυξητική τάση των βρετανών για ταξίδια προς το εξωτερικό, σε μια στιγμή που η Ελλάδα φαίνεται να ωφελείται από την τάση αυτή.
- Η νέα διαδικασία χορήγησης θεωρήσεων βίζα Σένγκεν με βιομετρικά χαρακτηριστικά για τους πολίτες σημαντικών αγορών, όπως η Ρωσία και η Κίνα δυσκολεύει και επιβραδύνει την διαδικασία χορήγησής της. Οι πρόσφατες πρωτοβουλίες του ΥΠΕΞ προς διευκόλυνση της κατάστασης με πρόσθετο προσωπικό στα Προξενεία αποτελούν σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση άμβλυνσης των όποιων προβλημάτων.
- Τυχόν επανάληψη του φαινομένου των κλειστών δρόμων από τις κινητοποιήσεις των αγροτών, ή το κλείσιμό τους, όπως πιο πρόσφατα και από μετανάστες, θα δημιουργήσει σημαντικά προβλήματα τόσο για τους εισερχόμενους τουρίστες με οδικά μέσα (~8 εκ. το 2014 ή 35% του συνόλου εισερχόμενων ταξιδιωτών) όσο και σε τουριστικούς προορισμούς όπως η Πιερία, το Πήλιο ή η Ανατολική Πελοπόννησος που δεν εξυπηρετούνται από τοπικά αεροδρόμια ή/και που απευθύνονται στον εγχώριο τουρισμό. Είναι ενδεικτικό ότι οι οδικές αφίξεις αλλοδαπών τον Ιανουάριο και Φεβρουάριο του 2016 ήταν μειωμένες κατά - 11,4% (-130 χιλ.). Επίσης, σύμφωνα με πληροφορίες μας, μέρος της αύξησης της κίνησης στις αφίξεις εσωτερικού που παρατηρήθηκε στα αεροδρόμια της Ηπειρωτικής Ελλάδας οφείλεται εν μέρει στους αποκλεισμούς των δρόμων κατά τις κινητοποιήσεις των αγροτών.

Συμπερασματικά, η εξέλιξη της επερχόμενης σεζόν θα κριθεί σε σημαντικό βαθμό από σειρά αστάθμητων παραγόντων.